

LÄNSSTYRELSEN
KOPPARBERGS LÄN
Miljövårdsenheten

BESLUT

1991-03-18

2311-5852-89
2023

Enligt sändlista

Bildande av Skarsåsfjällens naturreservat i Malungs kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Skarsåsfjällens naturreservat
Kommun	Malung
Socken	Transtrand
Läge	Ca 3 mil NV Sälen
Kartblad	Topografiska kartbladet 15 C SO
Gräns	Innerkanten av den kraftigt punktstreckade linjen på bifogad karta, bilaga 2
Area	1 200 ha, därav landareal 1 200 ha
Fastigheter	Del av Buvallheden 1:2 Del av Kronoparken 1:1 Del av Sörsjön 8:13
Fastighets-ägare	Staten genom domänfonden

Beskrivning av området

Reservatet omfattar delar av de tre lågfjällen Mellanfjället, Faxfjället och Skarsåsfjället. Mellanfjället når med sina 889 m ö h högst av dessa. Fjällen har en utpräglat avrundad form och endast smärre delar av kalotterna består av kalfjäll.

Berggrunden består av dalasandsten vars ovilja till vittring har givit upphov till en grovkornig sandig morän samt i vissa fall till vidsträckta blockhav. Av geomorfologiskt intresse är framförallt de storslagna erosionsrännorna på Mellanfjällets sydvästsluttning.

Vegetationen är enahanda och artfattig, präglad av de torra och näringsfattiga förhållandena. Kalfjället utmärks av torra

Postadress
791 84 FALUN

Besöksadress
Nybrogatan 20

Telefon växel
023-810 00

Telefax
023-813 86

eller skarpa rishedar med ljung och kråkris. Nedåt sluttningarna bildar en lågvuxen fjällbjörkskog en övergångszon mot den egentliga skogen. Denna består nästan uteslutande av tallskog av torr-skarp ristyp med fältskikt av ljung och renlavar. Bitvis finns dock ett betydande inslag av björkar som ofta är flerstammiga.

Av större botaniskt intresse är den fuktiga ravin i vars botten Stordalsbäcken rinner. Här växer en reslig granskog som är kraftigt bemängd med granlav och tagellav. Ett antal källor springer fram, omgivna av svällande, gröna mossmattor i vilka källört och olika dunörtsarter frodas.

Områdets skogstillstånd är av mycket stort intresse. I kal-fjällens närhet, i det tidigare domänreservatet öster om Mellanfjället samt på Skarsåsfjällets sydsluttning finner man inga avverkningsspår utan skogen är urskog. Till stora delar har den vuxit upp efter upprepade bränder varför äldre träd ställvis är fåtaliga men tallar på uppemot 300 år har påträffats, framförallt i det tidigare domänreservatet. Enstaka torrakor med brandlyror vittnar om den tidigare mycket höga brandfrekvensen. Den fuktiga granskogen i Stordalsbäcken har däremot sedan länge undgått brand och utgör vad man brukar benämna ett brandrefugium. I stället påträffas spår av äldre genomhuggningar.

I sänkan mellan Skarsåsfjället och Mellanfjället drog en tromb fram år 1973 och orsakade en 50 m bred och 1 km lång gata där all skog fälldes. Virket ligger kvar och utgör ett närmast unikt studieobjekt vad beträffar nedbrytning av ved under ostörda förhållanden och den lägre fauna och svampflora som bidrar till detta.

I reservatet finns inga byggnader av något slag. Den enda form av markanvändning som förekommer är jakt. Jakträtten tillhör Domänverket.

Från Skarsåsens fäbod, söder om reservatet, går Kungsleden upp genom området och vidare mot Fulufjället.

Ärendets beredning

Regeringen beslöt i september 1985 att 55 områden med fjällurskogar skulle ges ett varaktigt skydd. Bland dessa områden ingår Skarsåsfjällen.

Länsstyrelsen remitterade i maj 1987 ett förslag till naturreservat till berörda sakägare och kommuner som inte haft något att erinra mot förslaget.

Domänverket har i augusti 1987 beslutat att området i avvaktan på naturreservatsbildning skall vara fjällnära domänreservat. Reservatsförslaget har föranlett domänverket att resa ersättningsanspråk för 135 hektar indelad skog nedanför den tidigare skogsodlingsgränsen. En överenskommelse om intrångsersättning har träffats mellan domänverket och naturvårdsverket.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) att det område som på bifogad karta, bilaga 2, avgränsas med innerkanten av en kraftig punktstreckad linje skall skyddas som naturreservat. Området skall benämnas Skarsåsfjällens naturreservat.

Ändamålet med reservatet skall vara att för framtiden bevara de olika naturtypernas ekosystem och naturliga processer samt landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd. Ändamålet är även att - i den mån det inte strider mot bevarandeintresset - ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur. Jakt och fiske kan ske inom ramen för naturreservatets syfte och bestämmelser.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att följande föreskrifter skall gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningen i rätten att förfoga över fastigheter inom naturreservatet

Utöver vad som gäller i lag eller annan författning är det förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad eller anläggning
2. anlägga väg
3. anlägga luft- eller markledning
4. bedriva täkt av något slag
5. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. dika, dämna eller vidta vattenreglering
7. plantera in för trakten främmande djur- eller växtarter
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel på land eller i vatten

9. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter
10. fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidtaga någon skogsvårdsåtgärd
11. köra i terräng med motordrivet fordon med följande undantag
 - älgdragare typ järnhäst får användas i direkt samband med uttransport av fälld älg
 - terrängskoter får framföras på snötäckt mark på därtill avsedda leder (skoterled)
12. bedriva renskötsel.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det vidare förbjudet att

13. sprida ut kalk i vatten eller på land.

Föreskrifterna utgör inte hinder mot de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna under B samt vid tillsyn och förvaltning av reservatet.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen

1. utmärkning och eventuell upphuggning för inmätning av naturreservatsgräns
2. uppförande och underhåll av för allmänhetens friluftsliv, såsom stigar, leder och informationstavlor i enlighet med bifogad karta och skötselplanen.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som gäller i lag eller annan författning, är det förbjudet att

1. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter
2. göra åverkan på mark eller på geologiska naturföremål

1991-03-18

2311-5852-89
2023

3. skada växande eller döda träd och buskar, vindfällan inräknade eller att gräva upp växter eller borttaga mossor och lav
4. köra i terräng med motordrivna fordon med följande undantag:
 - terrängskoter får framföras på snötäckt mark på därtill avsedda leder (skoterled)
 - körning får ske i samband med polis-, tull- och räddningsverksamhet
 - för länets fjällräddningspatruller gäller särskilda föreskrifter som framgår av reservatets skötselplan.
5. vid uppgörande av eld använda annat än nedfallna grenar eller till reservat medfört eget bränsle eller för ändamålet på platsen upplagt bränsle
6. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m m som framgår av skötselplanen, bilaga 3.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Kopparbergs län.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lilly Hansson jämte ledamöterna Per Erik Aarnseth, Bertil Andersson, Börje Andersson, Karl Boo, Allan Eriksson, Karl-Gustaf Holmén, Per Jansson, Eva Kungsmark, Olle Olsson, Margareta Rud, Lillemor Rudholm, Lennart Thorslund och Nicke Welin-Berger.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Leif Svensson, länsassessor Sten Carlborg och avdelningsdirektör Björn Risinger, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4.

Lilly Hansson

Björn Risinger

1991-03-18

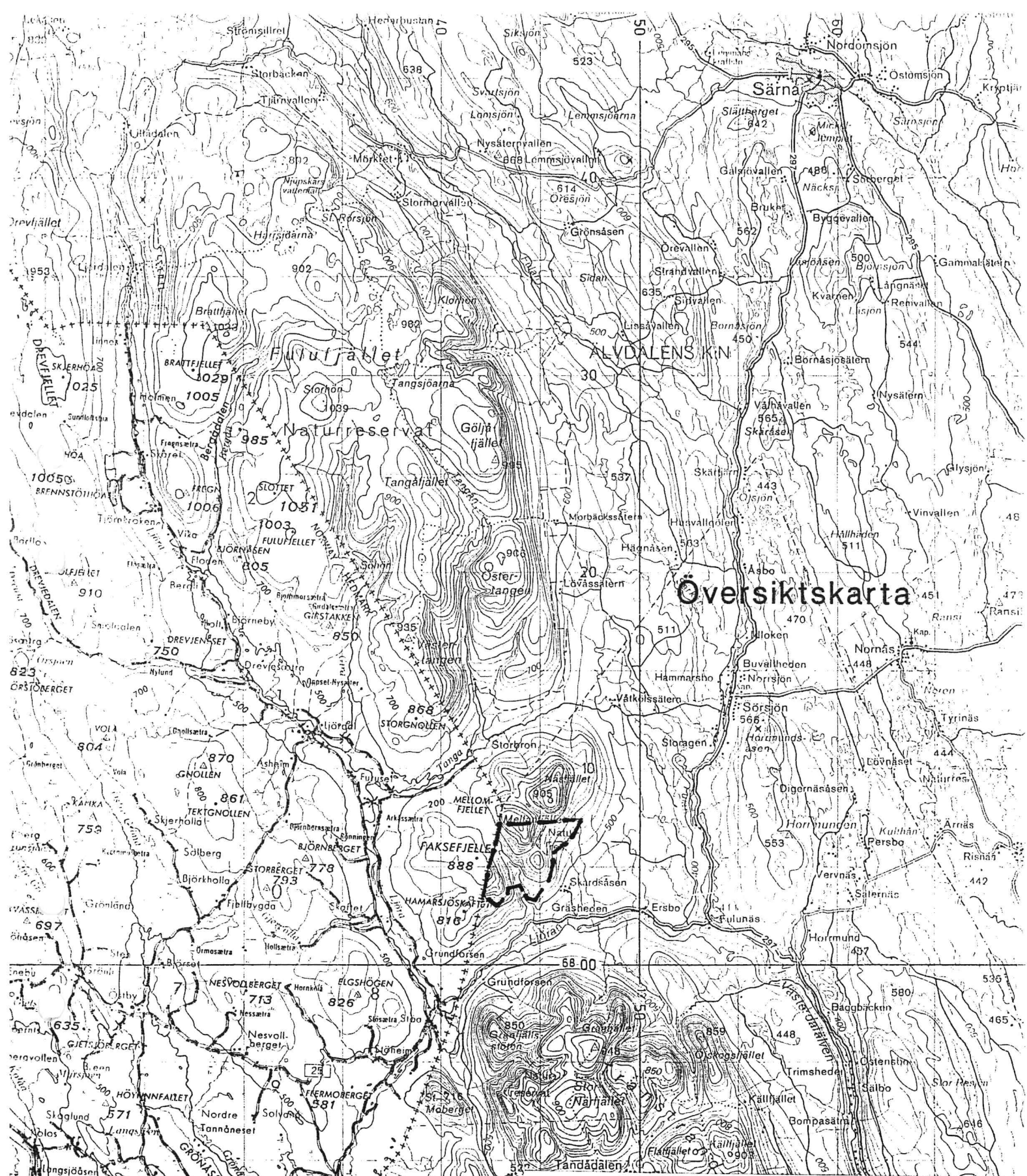
2311-5852-89
2023

Sändlista

Domänverket, Älvdalens skogsförvaltning	Delgivningskvitto
Statens Naturvårdsverk	" -
Malungs kommun	" -
Boverket	" -
Vägförvaltningen i Kopparbergs län	" -
Fastighetsbildningsmyndigheten, Malungs lantmäteridistrikt	" -
Fastighetsregistermyndigheten i Kopparbergs län	" -
Lantbruksnämnden	" -
Skogsvårdsstyrelsen	" -
Idre Sameby	" -
Naturskyddsföreningen i Dalarna	
Västerdalarnas naturskyddsförening	
Naturskyddsföreningen, Stockholm	
Polismyndigheten i Malung	
Planenheten	
Juridiska enheten	
Kulturmiljöenheten	
Överlantmätaren	
Naturvårdsregistret (hl)	
Fylkesmannen i Hedmarks fylke	

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar, blankett 2:1

2311-5852-89
2023

Bilaga 1

Översiktskarta till länsstyrelsens beslut 1991-03-18
om bildande av SKARSÅSFJÄLLENS NATURRESERVAT

--- Gräns för naturreservatet

Skala 1 0 1km

2311-5852-89
2023

Bilaga 2

Beslutscharta till länsstyrelsens beslut 1991-03-18
om bildande av SKARSÅSFJÄLLENS NATURRESERVAT

— • — Gräns för naturreservatet

- - - Skoterled (jfr A 11)

Skala 1 0 1km

SKÖTSELPLAN FÖR SKARSÅSFJÄLLENS NATURRESERVAT I MALUNGS KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	sid
FÖRORD	2
I ALLMÄN BESKRIVNING	3
1 Administrativa data	3
2 Grunden för beslutet samt föreskrifter	3
3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	3
3.1 Naturförhållanden	3
3.2 Kulturhistoriska förhållanden	3
3.3 Markanvändning	3
3.4 Tillgänglighet	3
3.5 Slitage- och störningskänslighet	3
3.6 Tillsyn	4
3.7 Information	4
3.8 Källuppgifter	4
II PLANDEL	4
1 Disposition och skötsel av mark och vatten	4
1.1 Övergripande mål	4
1.2 Generella riktlinjer	4
1.2.1 Hävd av skogsområdet	4
1.2.2 Jakt	5
2 Anordningar för rekreation och friluftsliv	5
2.1 Övergripande mål	5
2.2 Riktlinjer och åtgärder	5
2.2.1 Tillgänglighet	5
2.2.2 Friluftsanordningar	6
2.2.3 Renhållning	6
2.2.4 Information	6
2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns	6
3 Tillsyn	7
4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen	7
4.1 Kostnadsfördelning	7

FÖRORD

Föreliggande förslag till skötselplan för Skarsåsfjällets naturreservat har upprättats i mars 1987 av Lennart Bratt på uppdrag av Länsstyrelsen i Kopparbergs län. Underlaget till planen kommer i huvudsak från litteratur och inventeringar hos länsstyrelsen samt från ett besök i oktober 1986.

Skötselplanen är av översiktlig typ. Revidering av planen bör ske i det fall behov av en ökad detaljering uppstår.

Skötselplan för Skarsåsfjällens naturreservat i Malungs kommun

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA

(Se reservatsbeslutet)

2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

(Se reservatsbeslutet)

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

(Se reservatsbeslutet)

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Skarsåsens fäbod ligger ca 1 km sydöst om reservatet. Härifrån har sannolikt viss påverkan skett, framför allt i form av betesdrift. Djurhållningen under senare tid har dock knappast påverkat reservatet eftersom bete i överflöd har funnits på fäboden.

En gammal, numera svagt skönjbar basväg som följer Stordalsbäcken har brukats vid timmeruttagen i dalgången.

3.3 Markanvändning

I reservatet finns inga byggnader av något slag. Den enda form av markanvändning som förekommer är jakt. Jakträtten tillhör Domänverket.

3.4 Tillgänglighet

Reservatet nås enkelt från Skarsåsens fäbod där parkeringsmöjligheter finns. Till Skarsåsen är det ca 3 mil från Sälen. Från fäboden leder sedan Kungsleden upp till och igenom den östra delen av reservatet.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

De torra lavrika vegetationstyperna är känsliga för tramp och övrigt slitage. I övrigt är vegetationen i området ganska tålig. Hittillsvarande ringa besöksstryck utgör inget problem ur slitagesynpunkt.

Störningskänslig fauna förekommer såvitt känt inte i området men de ostörda västra delarna utgör en god potentiell miljö för sådan fauna och bör därför bevaras så orörd som möjligt.

3.6 Tillsyn

Tillsyn av Kungsleden sker genom länsstyrelsens försorg.

3.7 Information

Information om Kungsleden finns i form av en broschyr. I övrigt saknas information om området.

3.8 Källuppgifter

Lundqvist, R.: Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län. (Opublicerad rapport på länsstyrelsen).

Svenson, S-Å. 1984: Översiktlig naturinventering av Malungs kommun. Information N 1984:1 från länsstyrelsen.

Statens naturvårdsverk. 1984: Urskogar, del 5, Fjällregionen. SNV PM 1511.

Kartor:

Topografiska kartbladet 15 C Fulufjället SÖ.
Vegetationskartan över dalafjällen. Liber 1982.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målsättningen med naturreservatets skötsel skall vara att skydda och bevara områdets i huvudsak orörda ekosystem.

1.2 Generella riktlinjer

1.2.1 Hävd av skogsområdet

Ingen form av skogsbruk skall bedrivas i reservatet. Längs Kungsleden kan undanskaffande av ikullfallna träd ske.

Brand

Skarsåsfjällsområdet är starkt präglad av brandens inverkan med vissa partier där branden tycks ha gått ovanligt hårt fram. Som kontrast mot detta står de granområden där avsaknaden av brand har varit en förutsättning för vegetationstypens uppkomst. Båda

dessa olika ekosystem har en särpräglad, starkt anpassad lägre fauna och flora med många arter som hotas av dagens rationella skogsbruk.

Kännedomen om brandens avgörande betydelse för ett stort antal hotade växt- och djurarters fortbestånd har på senare tid ökat. I ett reservat av Skarsåsfjällens karaktär är det angeläget att skapa förutsättningar för samtliga naturligt förekommande biotoper och successionsstadier, inklusive de brandgenererade.

Beträffande elden är det viktigt att denna hanteras på ett genomtänkt och vetenskapligt försvarbart sätt. I dagens läge kan således inga andra regler tillämpas än att spontant uppkomna bränder skall släckas enligt gällande brandlagstiftning. Med tiden bör dock en strategi för släckning utarbetas som ger visst utrymme för avbränning.

1.2.2 Jakt

Någon förändring av nuvarande förhållanden är inte aktuell.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med naturreservatet är framför allt att skydda den värdefulla naturen. Utöver den passerande Kungsleden bör området endast utnyttjas för extensivt friluftsliv som inte kräver några arrangemang.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Reservatet är lättillgängligt tack vare den näraliggande allmänna vägen. Parkeringsmöjligheter finns i Skarsåsen vid Kungsledens utgångspunkt norrut. Någon förändring av dessa förhållanden är inte aktuell.

I området ska gälla förbud mot bland annat skoterkörning. Kungsleden skall dock vara upplåten för skotertrafik.

Personal tillhörande länets fjällräddningspatruller får utöver körning i samband med uttryckningsuppdrag för erforderlig kontroll av aktuella snöförhållanden samt för att upprätthålla egen färdighet, företa rekognosceringsresor inom för fjällräddningsverksamheten aktuella delar av förbudsområdena.

Anmälan till vederbörande polismyndighet skall ske före rekognosceringsturen. Efter avslutad rekognosceringstur skall ifylld rapportblankett insändas till polismyndigheten.

Fjällräddarens fordon skall vara försett med särskilt av rikspolisstyrelsen fastställt igenkänningsmärke för fjällräddningen. Personalen skall vidare medföra särskild av polismyndigheten utfärdad legitimationshandling.

Polismyndigheten skall bokföra alla rapporterade rekognosceringsturer.

Polismyndigheten skall, på begäran från tillsynsmännen inom aktuella förbudsområden, uppge rapporterade rekognosceringsturer.

Om särskilda skäl finns kan anmälan och rapportblankett lämnas snarast efter det att inspektionsturen är avslutad. Som särskilt skäl kan exempelvis nämnas ur fjällsäkerhetssynpunkt plötslig förändring i väderlekssituationen.

Fjällräddningspersonal äger rätt att medföra en följeslagare med skoter vid rekognosceringsturer inom förbudsområdena. Följeslagaren skall tillhöra ortsbefolkningen och kunna komma i fråga som framtida fjällräddare. Eventuell följeslagare skall rapporteras till polismyndigheten.

Polismyndigheten har att årligen senast den 31 maj till länsstyrelsen avge rapport beträffande samtliga utförda körningar och eventuella därav föranledda synpunkter.

2.2.2 Friluftsanordningar

Några friluftsanordningar utöver Kungsleden skall inte finnas i reservatet. Kungsleden är väl upphuggen och markerad med röda metallkryss.

Sanitära anordningar saknar i reservatet men finns i tillräckligt mått i anslutning till Kungsleden i reservatets närhet.

2.2.3 Renhållning

Eventuellt skräp skall omhändertas vid tillsynen av Kungsleden.

2.2.4 Information

Skyltar med information om Skarsåsfjällens natur och skyddsföreskrifter skall tas fram och utplaceras vid Kungsledens båda skärningspunkter med reservatsgränsen. Skyltningen skall utföras enligt naturvårdsverkets anvisningar.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt naturvårdsverkets anvisningar. I terrängen ska reservatet endast utmärkas i anslutning till leder, vägar eller i övrigt där

1991-03-18

allmänheten förväntas komma in i reservatet. Markägare som gränssar med sitt markinnehav skall erhålla detaljerad karta över gränsen för reservatet.

3 TILLSYN

Tillsyn skall ske i den omfattning som årligen bestäms av länsstyrelsen med hänsyn till bland annat nedskräpning, faunaskydd och efterlevnaden av föreskrifterna. Tillsyn utföres av naturvårdsförvaltaren.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Tillsyn: Ca 4 dagsverken/år.

Engångsåtgärder: Utmärkning av naturreservatets gräns samt uppsättning av informationsskyltar, 10 dv.
Framtagande av informationsskyltar, ca 10 000 kronor.

4.1 Kostnadsfördelning

Staten svarar för kostnaderna för samtliga åtgärder som rör underhållsåtgärder, tillsyn och information.